

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2015. szeptember 16.*

„Tagállami kötelezettségszegés — 883/2004/EK rendelet — 7. cikk — 21. cikk — Betegségi ellátás — Ápolási segély, segítői díj, valamint a nagyobb költségek kompenzálását célzó segély — Lakóhelyre vonatkozó feltétel”

A C-433/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2013. július 31-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: A. Tokár, D. Martin és F. Schatz, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Szlovák Köztársaság** (képviseli: B. Ricziová, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits (előadó) és M. Berger bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Keresetével az Európai Bizottság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Szlovák Köztársaság, mivel megtagadta a súlyos fogyatékoság kompenzálása céljából nyújtott támogatásokról, valamint egyes törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló módosított 447/2008. sz. törvényben (a továbbiakban: 447/2008. sz. törvény) előírt ápolási segély, ápolási díj, valamint a többletköltségek

* Az eljárás nyelve: szlovák.

kompenzálását célzó segély nyújtását a Szlovák Köztársaságtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező jogosultak számára, nem teljesítette az EUMSZ 48. cikkből, valamint a 2009. szeptember 16-i 988/2009/EK rendelettel (HL L 284., 43. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.; a továbbiakban: 883/2004 rendelet) 7. és 21. cikkéből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 2 A 883/2004 rendelet (16) preambulumbekzdése az alábbiakat mondja ki:

„A Közösségen belül elvileg nem indokolt, hogy a szociális biztonsági jogokat az érintett személy lakóhelyétől tegyék függővé; ugyanakkor bizonyos esetekben – főként az érintett személy gazdasági és szociális környezetéhez kapcsolódó különleges ellátások tekintetében – figyelembe vehető a lakóhely.”

- 3 E rendelet (37) preambulumbekzdése így fogalmaz:

„Mint azt a Bíróság már többször is kijelentette, [helyesen: A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében] azok a rendelkezések, amelyek a szociális biztonsági ellátások exportálhatóságának elvétől eltérnek, szigorúan értelmezendők. Ez azt jelenti, hogy csak azokra az ellátásokra alkalmazhatók, amelyek teljesítik a meghatározott feltételeket. Ebből következik, hogy e rendelet III. címének 9. fejezete csak azokra az ellátásokra alkalmazható, amelyek egyszerre különleges és nem járulékalapú ellátások, és a rendelet X. mellékletében szerepelnek.”

- 4 Az említett rendeletnek „A rendelet alkalmazási köre” címet viselő 3. cikke az alábbiakat mondja ki:

„(1) Ezt a rendeletet a következő szociális biztonsági ágakra vonatkozó valamennyi jogszabályra kell alkalmazni:

- a) betegségi ellátások;

[...]

(2) A XI. melléklet eltérő rendelkezései hiányában, ezt a rendeletet az általános és különleges, járulékalapú vagy nem járulékalapú szociális biztonsági rendszerekre, valamint a munkáltató vagy hájtulajdonos kötelezettségeihez kapcsolódó rendszerekre kell alkalmazni.

(3) Ezt a rendeletet ugyancsak alkalmazni kell a 70. cikk alá tartozó különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásokra.

[...]

(5) Ez a rendelet nem alkalmazandó:

- a) a szociális és egészségügyi támogatásokra; [...]

[...]”

- 5 A 883/2004 rendelet „Mentesség a lakóhelyre vonatkozó szabályok alól” címet viselő 7. cikke értelmében:

„E rendelet eltérő rendelkezéseinek hiányában az egy vagy több tagállam jogszabályai vagy e rendelet értelmében fizetendő pénzbeli ellátások nem csökkenthetők, nem módosíthatók, nem függeszthetők fel, nem vonhatók vissza vagy foglalhatók le azzal az indoklással, hogy a jogosult vagy családtagjai nem az ellátások nyújtásáért felelős intézmény helye szerinti tagállamban rendelkeznek lakóhellyel.”

- 6 E rendelet „Pénzbeli ellátások” címet viselő 21. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az illetékes tagállamtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező vagy tartózkodó biztosított személy és családtagjai pénzbeli ellátásokra jogosultak, amelyeket az illetékes intézmény nyújt az általa alkalmazott jogszabályoknak megfelelően. Az illetékes intézmény és a lakóhely vagy tartózkodási hely szerinti intézmény megállapodása alapján azonban az ilyen ellátásokat nyújthatja a lakóhely vagy tartózkodási hely szerinti intézmény az illetékes intézmény költségére, az illetékes tagállam jogszabályainak megfelelően.

[...]”

- 7 Az említett rendelet 70. cikke az alábbiakat írja elő:

„[...]

(2) E fejezet alkalmazásában a »különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátás« az az ellátás, amelynek:

a) célja, hogy:

- i. a 3. cikk (1) bekezdésében említett szociális biztonsági ágak által fedezett kockázatok kiegészítő, helyettesítő vagy járulékos fedezetéül szolgáljon, és az érintett személyeknek minimum megélhetési jövedelmet biztosítson az érintett tagállam gazdasági és társadalmi helyzetére is figyelemmel;

vagy

- ii. a fogyatékossgal élők részére kifejezetten különös védelmet biztosítson [helyesen: kizárólag biztosítsa a fogyatékossgal élők különös védelmét], szoros kapcsolatban az érintett személy szociális környezetével az érintett tagállamban;

és

b) amely esetében a finanszírozás kizárólag a kötelező, az általános közkiadások fedezésére szolgáló adóbevételekből származik, valamint az ellátások nyújtásának és kiszámításának feltételei a kedvezményezett tekintetében nem függenek semmiféle járulékfizetéstől. A járulékalapú ellátások kiegészítésére szolgáló ellátások azonban egyedül ezen az alapon nem minősülnek járulékalapú ellátásnak,

és

c) amely szerepel a X. mellékletben.”

(3) A 7. cikk és e cím más fejezetei nem vonatkoznak az e cikk (2) bekezdésében említett ellátásokra.

A szlovák jog

- 8 A 447/2008. sz. törvény „Tárgy” címet viselő 1. cikke az alábbiakat írja elő:

„(1) E törvény szabályozza a súlyos fogyatékoság szociális következményeinek kompenzálását célzó támogatások nyújtásával kapcsolatos jogviszonyokat; [...] és az ellátás szükségességének külön jogszabály szerinti elbírálására irányul.

(2) Az (1) bekezdésben említett jogviszonyok szabályozásának célja a súlyos fogyatékosággal élő személyek társadalmi beilleszkedéséhez tevékeny közreműködésükkel és emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, a jelen törvény által meghatározott feltételek mellett és meghatározott területen történő hozzájárulás.”

- 9 E törvény 3. cikkének (1) bekezdése szerint:

„E törvény hatálya alá tartozó jogviszonyok alanya

a) a természetes személy, aki

1. a Szlovák Köztársaság állampolgára és külön jogszabály értelmében Szlovákia területén rendelkezik állandó lakóhellyel vagy ideiglenes tartózkodási hellyel, vagy
2. külföldi állampolgár és az Európai Unió, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam vagy a Svájci Államszövetség (a továbbiakban: Európai Gazdasági Térség) állampolgára, aki külön jogszabály értelmében bejelentett állandó lakóhellyel rendelkezik Szlovákia területén és Szlovákia területén végez munkát vagy államilag elismert oktatási intézményben tanulmányokat folytat, vagy
3. külföldi állampolgár és az Európai Gazdasági Térség valamely államának állampolgára, továbbá külön jogszabály értelmében határozatlan időre bejelentett állandó lakóhellyel rendelkezik Szlovákia területén, vagy
4. a 2. pont szerinti külföldi állampolgár családtagja, aki rendelkezik, vagy
5. külföldi állampolgár, aki Szlovákia területén állandó lakóhellyel rendelkező szlovák állampolgár családtagja és külön jogszabály értelmében Szlovákia területén állandó lakóhely létesítésére vonatkozó engedéllyel rendelkezik, vagy
6. külföldi állampolgár, aki nem az Európai Gazdasági Térség valamely államának állampolgára és akinek kompenzációra való jogosultságát olyan nemzetközi egyezmény biztosítja, amelynek a Szlovák Köztársaság részese és amelyet a Szlovák Köztársaság hivatalos lapjában kihirdettek, vagy
7. külön jogszabály értelmében menedékjogot élvező külföldi állampolgár,

[...]”

- 10 Az említett törvény 10. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a súlyos fogyatékoság társadalmi következményeinek] kompenzálására [(a továbbiakban: kompenzáció)] és fogyatékosági igazolás [...] kiadására irányuló szakértői tevékenység orvosszakértői és szociális szakértői tevékenységből áll”.
- 11 A 447/2008. sz. törvény 11. cikkének (11) bekezdése értelmében „[az] orvosszakértői tevékenység alapján orvosi szakvéleményt adnak ki, amely – amennyiben a jelen törvény másként nem rendelkezik – tartalmazza a funkcionális elváltozások fokát, annak megállapítását, hogy az érintett

személy súlyos fogyatékoságban szenved, a súlyos fogyatékosággal élő személy más személyre való ráutaltságának a 14. cikk szerinti különböző fajtáira vonatkozó megállapításokat, valamint az egészségi állapot felülvizsgálatának határidejét. [...]"

12 E törvény 13. cikke a szociális helyzet értékelését szabályozza, amely magában foglalja a súlyos fogyatékosággal élő személy egyéni készségeinek, családi viszonyainak és környezetének értékelését, ideértve a közlekedési rendszer, a lakásfeltételek, különösen a középületek megközelíthetőségének és a sajátos felszereléseknek az értékelését.

13 Az említett törvény 14. cikke a kompenzáció szempontjából a súlyos fogyatékosággal élő személy ráutaltságának három fajtáját különbözteti meg. E cikk határozza meg azokat a feltételeket, amelyek alapján a súlyos fogyatékosággal élő személy más természetes személy segítségére van utalva, különösen megjelölve azon feltételeket, amelyek alapján a súlyos fogyatékosággal élő személy más személy támogatására, ápolásra, valamely segédeszközre vagy annak átalakítására, emelő szerkezetre, motoros személygépjármű kialakítására, lakás, családi ház vagy garázs átalakítására, motoros személygépjárművel történő egyéni közlekedésre, a sajátos táplálkozási vagy tisztálkodási igényből fakadó vagy a felső- és alsóruházat, illetve a bútorok elhasználódásához kapcsolódó többletköltségek kompenzálására, valamint kísérő személyre van ráutalva.

14 A 447/2008. sz. törvény „Komplex szakvélemény” címet viselő 15. cikke értelmében:

„(1) A 11. cikk (11) bekezdése szerinti orvosi szakvélemény és a 13. cikk (9) bekezdés szerinti szociális szakvélemény alapján a hatáskörrel rendelkező hatóság a kompenzáció céljából komplex szakvéleményt dolgoz ki, amely az alábbiakat tartalmazza:

- a) a funkcionális elváltozás foka,
- b) annak megállapítása, hogy az érintett személy súlyos fogyatékoságban szenved,
- c) a súlyos fogyatékoság szociális következményei a kompenzáció által érintett összes területen,
- d) a kompenzáció jogcímén megállapítandó támogatás fajtájára vonatkozó javaslat,
- e) adott esetben annak megállapítása, hogy a súlyos fogyatékosággal élő személy kísérő személyre van utalva,
- f) adott esetben annak megállapítása, hogy a súlyos fogyatékosággal élő személy motoros személygépjárművel történő egyéni közlekedésre van utalva vagy mindkét szemére jogi, illetve teljes vakságban szenved,
- g) az egészségi állapot felülvizsgálatának határideje, amennyiben azt az orvosszakértő meghatározta,
- h) a komplex szakvélemény indokolása.

2) Ha a súlyos fogyatékosággal élő személy más személy által nyújtott személyes segítségben megnyilvánuló támogatásra van utalva, a komplex szakvélemény azon személyes segítség éves szinten órákban kifejezett mértékét is tartalmazza, amelyre a súlyos fogyatékosággal élő személy a 4. mellékletben felsorolt egyes tevékenységek szempontjából rá van utalva.

[...]"

15 E törvény 18. cikke a súlyos fogyatékosággal élő személyek jövedelmének és vagyoni helyzetének a kompenzációs jogcímű támogatásnyújtás érdekében történő vizsgálatára vonatkozó rendelkezéseket ír elő.

16 Az említett törvény személyes segítséget szabályozó 20. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) A személyes segítség a súlyos fogyatékossgal élő személy részére a 4. mellékletben felsorolt tevékenységek ellátása érdekében nyújtott támogatás. E támogatást személyes segítő nyújtja.

(2) A személyes segítség célja a súlyos fogyatékossgal élő személyek mozgásának elősegítése, a társadalmi beilleszkedésükhöz és önállóságukhoz való hozzájárulás, a döntéshozatal és a családi élet befolyásolására vonatkozó lehetőség részükre való biztosítása és a szakmai, képzési és szabadidős tevékenységek gyakorlásában való segítségük.”

17 A 447/2008. sz. törvénynek a személyes segítség mértékére vonatkozó 21. cikke értelmében:

„(1) A személyes segítség mértékét a 4. mellékletben felsorolt azon tevékenységek függvényében, továbbá az azok ellátásához szükséges órák száma alapján kell megállapítani, amely tevékenységeket a súlyos fogyatékossgal élő személy nem képes egyedül ellátni.

[...]

(3) A személyes segítség elszámolt idejébe nem számítanak bele a személyes segítség azon órái, amelyek során a súlyos fogyatékossgal élő személy napi vagy heti szinten szakintézeti szolgáltatásban részesül. Az a súlyos fogyatékossgal élő személy részére, aki éves szinten részesül szakintézeti szolgáltatásban, személyes segítség keretében oktatási intézménybe való kíséret nyújtható, amennyiben ez az intézmény nem szociális intézmény vagy szociális és jogi gyermekvédelmi intézmény, illetve szociális gyámintézmény helyiségeiben található.

[...]”

18 E törvény 22. cikke az alábbiak szerint szabályozza a személyes segítői díjat:

„(1) A súlyos fogyatékossgal élő személy részére, akit a 15. cikk (1) bekezdése szerinti komplex szakvélemény nyomán személyes segítségre ráutaltak nyilvánítottak, e célból támogatás állapítható meg, ha a 4. mellékletben felsorolt tevékenységekhez személyes segítségben részesül.

[...]

(7) A személyes segítői díj a személyes segítség mértékének megfelelő éves euró összegben jár. E támogatás összege a teljes naptári évre folyósított fogyatékossgal nyugdíjkiegészítés összegével csökken.

[...]

(9) Ha a súlyos fogyatékossgal élő személy jövedelme meghaladja a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem négyszeresét [...], a súlyos fogyatékossgal élő személy jövedelmét a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem négyszeresével [...] kell csökkenteni. Ha e kivonás eredményeként kapott összeg alacsonyabb a személyes segítség mértékének megfelelő euróösszegeknél, a személyes segítői díj összege e különbséggel egyezik meg. Ha a súlyos fogyatékossgal élő személy jövedelme és a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem négyszerese közötti különbség [...] meghaladja a személyes segítség mértékének megfelelő euróösszeget, nem állapítható meg személyes segítői díj; a (7) és (8) bekezdés rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók.

(10) A személyes segítség óradíja a támogatás kiszámítása céljából a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 1,39%-ának felel meg.

(11) A személyes segítői díjat havonta a személyes segítség előző hónapban teljesített óráiról szóló igazolás bemutatása alapján kell folyósítani.

(12) A személyes segítői díjat a súlyos fogyatékossgal élő személy részére, vagy az említett személy írásbeli hozzájárulása alapján a személyes segítséget nyújtó hivatal részére kell folyósítani, ha a súlyos fogyatékossgal élő személy ezen hivatallal a közigazgatási aktusok végrehajtására irányuló segítségnyújtási megállapodást kötött, amely többek között a személyes segítő díjazását is előírja.

[...]

19 Az említett törvény 23. cikkének (9) és (10) bekezdése előírja, hogy a súlyos fogyatékossgal élő személynek számlázás céljából minden hónapban be kell mutatnia a hatáskörrel rendelkező hatóságnak a személyes segítség teljesített óráiról szóló igazolást, valamint a személyes segítő részére minden hónapban kifizetett díjazásról szóló igazolást.

20 A 447/2008. sz. törvény többletköltségek kompenzálását célzó segélyre vonatkozó 38. cikke az alábbiakat írja elő:

„(1) A 15. cikk (1) bekezdése szerinti komplex szakvélemény nyomán a többletköltségek kompenzálására ráutalt, súlyos fogyatékossgal élő személy, amennyiben a jelen törvény másként nem rendelkezik, segélyben részesülhet olyan többletköltségei miatt

a) amelyek sajátos táplálkozási igényből fakadnak;

b) amelyek

1. sajátos tisztálkodási igényhez vagy a felső- és alsóruházat, a lábbelik és a bútorok elhasználódásához,
2. motoros személygépjármű karbantartásához,
3. sajátosan kiképzett kutya tartásához kapcsolódnak.

2) A ráutaltságot az (1) bekezdésben felsorolt minden egyes többletköltség-tétel tekintetében külön kell vizsgálni.

[...]

(4) A sajátos táplálkozási igény többletköltségeinek kompenzálását célzó segély

a) a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 18,56%-ának felel meg az 5. melléklet első csoportjában felsorolt betegségek és zavarok esetén;

b) a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 9,28%-ának felel meg az 5. melléklet második csoportjában felsorolt betegségek és zavarok esetén;

c) a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 5,57%-ának felel meg az 5. melléklet harmadik csoportjában felsorolt betegségek és zavarok esetén.

[...]

(10) A motoros személygépjármű karbantartásához kapcsolódó többletköltségek kompenzálását célzó segély havi összege a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 16,70%-ának felel meg.

[...]

(14) A sajátosan kiképzett kutya tartásához kapcsolódó többletköltségek kompenzálását célzó segély havi összege a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 22,27%-ának felel meg.

[...]

(17) A többletköltségek kompenzálását célzó segély nem állapítható meg, ha a súlyos fogyatékossgal élő természetes személy jövedelme meghaladja a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] háromszorosát.

[...]”

21 E törvénynek az ápolásra vonatkozó 39. cikke az alábbiakat írja elő:

„(1) A jelen törvény céljából, amennyiben e törvény másképp nem rendelkezik, »ápolás« a 14. cikk (4) bekezdése értelmében ápolásra szoruló súlyos fogyatékossgal élő személy részére nyújtott támogatás.

(2) Az ápolás célja napi szintű segítségnyújtás a súlyos fogyatékossgal élő személy részére a magánélet cselekményei, a háztartási munka és a társasági tevékenységek terén annak érdekében, hogy az érintett személy a megszokott otthoni környezetében maradjon.”

22 Az említett törvény „Ápolási segély” című 40. cikke értelmében:

„(1) Ha a (3) és (4) bekezdés szerinti természetes személy 6 évnél idősebb súlyos fogyatékossgal élő személy ápolását látja el, akit a 15. cikk (1) bekezdése értelmében meghozott komplex szakvélemény nyomán ápolásra szorulóknak minősítettek, e személy e célból segélyben részesülhet.

[...]

(7) Amennyiben e törvény másképp nem rendelkezik, súlyos fogyatékossgal élő személy ápolása esetén az ápolási segély havi összege a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 111,32%-ának, legalább két, súlyos fogyatékossgal élő személy ápolása esetén a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 148,42%-ának felel meg.

(8) Az ápolási segély havi összege a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 98,33%-ának felel meg, ha az ápolásra szoruló súlyos fogyatékossgal élő személy napi szinten szakintézeti szolgáltatásban részesül vagy heti 20 órát meghaladóan oktatási intézményt látogat. Az ápolási segély havi összege a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 139,15%-ának felel meg, ha a természetes személy legalább két olyan, ápolásra szoruló súlyos fogyatékossgal élő személyt ápol, akik napi szinten szakintézeti szolgáltatásban részesülnek, vagy heti 20 órát meghaladóan oktatási intézményt látogatnak.

(9) Az ápolási segély havi összege a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 144,7%-ának felel meg, ha a természetes személy olyan, ápolásra szoruló súlyos fogyatékossgal élő személyt ápol, aki napi szinten szakintézeti szolgáltatásban részesül vagy heti 20 órát meghaladóan oktatási intézményt látogat, és az ő ápolása mellett olyan súlyos fogyatékossgal élő más személy ápolását is ellátja, aki nem részesül napi szinten szakintézeti szolgáltatásban vagy legfeljebb heti 20 órában részesül ilyen szolgáltatásban, vagy aki nem látogat oktatási intézményt, illetve azt legfeljebb heti 20 órában teszi.

(10) Amennyiben e törvény másképp nem rendelkezik, ha az ápolást ellátó (3) és (4) bekezdés szerinti természetes személy öregségi nyugdíjban, előrehozott öregségi nyugdíjban, 70%-os mértéket meghaladó keresőképtelenség miatti rokkantsági nyugdíjban, fegyveres erők állományába tartozók nyugdíjában vagy fegyveres erők állományába tartozók rokkantsági nyugdíjban részesül, a súlyos fogyatékossgal élő személy ápolása esetén az ápolási segély havi összege a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 46,38%-nak, legalább két, súlyos fogyatékossgal élő személy ápolása esetén a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem 61,22%-ának felel meg. A segély (12) bekezdés szerinti csökkentésének nincs helye.

[...]

(12) Ha a súlyos fogyatékossgal élő személy jövedelme meghaladja a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] 1,4-ét, a (7)–(9) bekezdés szerinti ápolási segély összege az említett jövedelmet meghaladó összeggel csökken; ha a súlyos fogyatékossgal élő személy eltartott gyermek és jövedelme meghaladja a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] háromszorosát, az ápolási segély e két összeg különbözetével csökken.

[...]

15) Az ápolási segély akkor is folyósítható, ha a súlyos fogyatékossgal élő személy ápolását ellátó természetes személy kereső tevékenységet végez, és az e tevékenységből származó havi jövedelme nem haladja meg a nagykorú személy megélhetését biztosító minimális jövedelem [...] kétszeresét; az említett kereső tevékenység folytatása azonban nem lehet összeegyeztethetetlen a súlyos fogyatékossgal élő személy ápolásának céljával és terjedelmével.

[...]

18) Az ápolási segély összege a súlyos fogyatékossgal élő személy által fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátást nyújtó intézményben töltött napokra tekintettel arányosan csökken, amennyiben a tartózkodás időtartama a 30 napot meghaladja. Az ápolási segély összege a súlyos fogyatékossgal élő személy által »szabadtéri iskola« típusú oktatási intézményben, társadalmi beilleszkedést szolgáló vagy rekreációs helyen töltött napokra tekintettel csökken. Az ápolási segély összege nem csökken a jelen bekezdés második mondata alapján, ha a természetes személy a súlyos fogyatékossgal élő személy ápolását »szabadtéri iskola« típusú oktatási intézményben, társadalmi beilleszkedést szolgáló vagy rekreációs helyen való tartózkodása során ellátta.

[...]”

23 A 47/2008. sz. törvény 42. cikke írja elő a kompenzáció jogcímén folyósított támogatások nyújtására vonatkozó közös szabályokat. E cikk értelmében:

„(1) A támogatások nem folyósíthatók a Szlovák Köztársaság területén kívül. Ha a súlyos fogyatékossgal élő személy folyamatosan 60 napot meghaladóan Szlovákia területén kívül tartózkodik, a kompenzáció jogcímén nyújtott támogatások megszűnnek és folyósításuk e 60 nap lejáratát követő naptári hónap első napjával felfüggesztésre kerül.

(2) A személyes segítői díj és az ápolási segély nem nyújtható, ha az Európai Gazdasági Térség valamely más tagállama a súlyos fogyatékossgal élő személynek nyújtott személyes segítség vagy ápolás esetén azonos célú támogatást vagy hozzájárulást folyósít.

[...]”

- 24 E törvénynek „A kompenzáció jogcímén nyújtott támogatásokra és azok folyósítására való jogosultság keletkezése [...]” című 43. cikk az alábbiakat írja elő:

„(1) A kompenzáció jogcímén nyújtott támogatásra és annak folyósítására való jogosultság a hatáskörrel rendelkező hatóság e jogosultság elismerésére vonatkozó érvényes határozatával keletkezik.

[...]”

A pert megelőző eljárás

- 25 A Bizottság előadja, hogy a különböző támogatások folyósításának hiányára vonatkozóan nagyszámú panaszt kapott olyan ápolásra szorulóknak minősített szlovák nyugdíjasoktól, akik nagykorú gyermekeikhez a Cseh Köztársaságba költöztek. A Bizottság 2010. március 17-i levelével felhívta a szlovák hatóságok figyelmét arra, hogy álláspontja szerint az ápolási segély, segítői díj, valamint a többletköltségek kompenzálását célzó segély (a továbbiakban: a szóban forgó ellátások) a 883/2004 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében a „betegségi ellátások” jellemzőivel rendelkeznek, következésképpen e rendelet 21. cikke alapján azokat folyósítani kell az említett ellátásokra jogosult azon személyek és családtagjaik részére, akik nem Szlovákiában rendelkeznek lakóhellyel.
- 26 Miután a Szlovák Köztársaság kezdetben jelezte, hogy megteszi a 883/2004 rendeletnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket, mégsem módosította gyakorlatát és a Bizottság újabb levele nyomán úgy érvelt, hogy a szóban forgó ellátások azon okból nem tartoznak e rendelet hatálya alá, mivel a rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti kockázati kategóriák egyikére sem vonatkoznak.
- 27 Mivel a Bizottság, nem értett egyet ezzel az elemzéssel, felszólító levelet küldött a Szlovák Köztársaságnak, amely 2012. március 26-án érkezett be, és amelyben arra hivatkozik, hogy a szóban forgó ellátásokat a 883/2004 rendelet értelmében vett betegségi ellátásoknak kell tekinteni, és azok folyósítása az említett rendelet 21. cikke értelmében nem függhet a jogosult lakóhelyétől.
- 28 A Szlovák Köztársaság a felszólító levélre 2012. május 25-én kelt levelében válaszolt, amelyben jelezte, hogy a szóban forgó ellátások nem tartoznak a 883/2004 rendelet hatálya alá, mivel azokat a jogosult egyéni szociális és gazdasági helyzetének vizsgálatát követően folyósítják.
- 29 A Bizottság, mivel a Szlovák Köztársaság érvelését nem találta meggyőzőnek, 2012. október 25-én indokolással ellátott véleményt küldött a szlovák hatóságoknak, amelyet még aznap kézhez vettek. Az említett indokolással ellátott véleményben a Bizottság azt jelezte többek között, hogy a szóban forgó ellátásokra való jogosultság érdekében teljesítendő feltételeket a nemzeti szabályozás általános és objektív módon határozza meg, anélkül hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok e tekintetben diskrecionális jogkörrel rendelkeznének. Ebből kifolyólag téves lenne azt állítani, hogy a szóban forgó ellátások a 883/2004 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti kockázati kategóriák egyikéhez sem kapcsolódnak. Ezenkívül – a Bizottság véleménye szerint – az említett ellátások nem tekinthetők a 883/2004 rendelet 70. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásnak”.
- 30 Következésképpen a Bizottság úgy vélte, hogy a Szlovák Köztársaság azáltal, hogy a Szlovákia területén kívül lakóhellyel rendelkező jogosultaktól megtagadta a szóban forgó ellátások nyújtását, megszegte az EUMSZ 48. cikk és a 883/2004 rendelet 7. és 21. cikke alapján őt terhelő kötelezettségeket, és felszólította e tagállamot, hogy a kézhezvételétől számított két hónapon belül tegye meg a véleményben foglaltaknak való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.

- 31 A Szlovák Köztársaság ezen indokolással ellátott véleményre válaszul 2012. december 20-i levelében jelezte, hogy továbbra is azon az állásponton van, hogy a szóban forgó ellátások nem tartoznak a 883/2004 rendelet hatálya alá azon okból, hogy az említett rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti kockázati kategóriák egyikére sem vonatkoznak, hanem a fogyatékossgal élő személyek társadalmi beilleszkedésére és nem egészségi állapotuk javítására irányulnak.
- 32 E körülmények alapján a Bizottság a jelen kereset benyújtása mellett döntött.

A keresetről

Az elfogadhatóságról

A felek érvei

- 33 A Szlovák Köztársaság elsődlegesen a kereset azon okból való elfogadhatatlanságára hivatkozik, hogy a Bizottság a kötelezettségzegési eljárás pert megelőző szakaszában nem foglalt állást a Szlovák Köztársaság által védekezésének alátámasztása érdekében felhozott alapvető tényekkel kapcsolatban, ellenben olyan kérdéseket vizsgált, amelyek nem képezték a felek közötti jogvita tárgyát.
- 34 A Bizottság egyrészt nem válaszolt az annak bizonyítására irányuló érvelésre, hogy a szóban forgó ellátások a 883/2004 rendelet 3. cikkének (5) bekezdése értelmében vett, e rendelet hatálya alól kizárt „szociális támogatási intézkedések”. A Bizottság így nem tartotta be az eljárás rendes lefolytatásának feltételét (Bizottság kontra Spanyolország végzés, C-266/94, EU:C:1995:235, 25. pont), és a jogvita tárgyát nem határozta meg kellően egyértelműen. Másrészt a Bizottság azt állította, hogy a Szlovák Köztársaság a pert megelőző szakaszban arra hivatkozott, hogy a szóban forgó ellátások a 883/2004 rendelet 70. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátásnak” minősülnek, holott nem erről van szó. A Bizottság ezen téves állításai a Szlovák Köztársaság szerint zavarossá teszik a keresetlevelet.
- 35 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a jogvita tárgyát nem terjesztette ki és nem is változtatta meg, továbbá nem sértette a Szlovák Köztársaság védelemhez való jogát sem. A Bizottság egyrészt – mind a felszólító levelében, mind az indokolással ellátott véleményében – azt jelezte, hogy a szóban forgó ellátásokra jogosultak jövedelmének meghatározását nem tekinti azonosnak helyzetüknek a Bíróság által a tárgyban kialakított ítélkezési gyakorlat értelmében vett egyéni és diszkrecionális mérlegelésével. Márpedig, még ha igaz is, hogy az EUMSZ 258. cikk alapján benyújtott kereset tárgyát behatárolja az e rendelkezésben előírt pert megelőző eljárás, aminek következtében a Bizottság indokolással ellátott véleményét és a keresetet ugyanazokra a kifogásokra kell alapítani, e követelmény nem terjedhet odáig, hogy az említett iratokat minden esetben teljesen egybehangzóan kelljen megfogalmazni, amennyiben a jogvita tárgyát nem terjesztették ki vagy nem változtatták meg (Bizottság kontra Németország ítélet, C-433/03, EU:C:2005:462, 28. pont). Ezenkívül a Bizottság úgy érvel, hogy a Bizottság kontra Írország ítéletből (C-362/01, EU:C:2002:739, 18–20. pont) és a Bizottság kontra Luxembourg ítéletből (C-519/03, EU:C:2005:234, 21. pont) kitűnik, hogy az érintett tagállam által a felszólító levélre és az indokolással ellátott véleményre adott válasz figyelembevételének hiánya nem eredményezi a kereset elfogadhatatlanságát.
- 36 Másrészt a szóban forgó jogvita eldöntése érdekében tudni kellene, hogy alkalmazandó-e a jelen ügyben a 883/2004 rendelet 70. cikke. Továbbá azt is, hogy a Bizottság tárgyalhatta-e e pontot, anélkül hogy a Szlovák Köztársaság felkérte volna őt erre.
- 37 A Szlovák Köztársaság másodlagosan arra is hivatkozik, hogy a Bizottság keresete elfogadhatatlan annyiban, amennyiben az EUMSZ 48. cikk megsértését illető kifogásra vonatkozik, mivel e kifogást a felszólító levél nem érintette, és először csak az indokolással ellátott véleményben merült fel.

38 A Bizottság úgy véli, hogy ezen részleges elfogadhatatlansági kifogás valójában az ügy érdemét érinti, és úgy érvel, hogy mivel a Szlovák Köztársaság nem folyósítja a szóban forgó ellátásokat a területén kívül lakóhellyel rendelkező jogosultak részére, megsérti mind az 883/2004 rendeletet, mind az EUMSZ 48. cikk által kimondott ellátások exportálhatóságának elvét.

A Bíróság álláspontja

39 A Szlovák Köztársaság által elsődlegesen felhozott, a Bizottság keresetének elfogadhatatlanságára alapított kifogást illetően emlékeztetni kell arra, hogy a kötelezettségszegés megállapítása iránt indított eljárásban a pert megelőző eljárás célja az, hogy lehetőséget nyújtson az érintett tagállamnak arra, hogy az uniós jogból eredő kötelezettségeit teljesítse, vagy arra, hogy a Bizottság részéről megfogalmazott kifogásokkal szemben hatékonyan védekezzen. A jelen eljárás szabályos lefolytatása lényeges garanciának minősül nemcsak a szóban forgó tagállam jogainak védelme, hanem annak biztosítása érdekében is, hogy az esetleges peres eljárás tárgya egyértelműen meghatározásra kerül (lásd különösen: Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-1/00, EU:C:2001:687, 53. pont; Bizottság kontra Németország ítélet, C-135/01, EU:C:2003:171, 19. és 20. pont; Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-79/09, EU:C:2010:171, 21. pont).

40 Így a pert megelőző eljárás a három alábbi célt követi: lehetővé teszi a tagállam számára az esetleges jogsértés megszüntetését és a védelemhez való jogának gyakorlását, valamint az esetleges Bírósághoz való fordulás érdekében körülhatárolja a jogvita tárgyát (Bizottság kontra Írország ítélet, C-362/01, EU:C:2002:739, 18. pont; Bizottság kontra Németország ítélet, C-135/01, EU:C:2003:171, 21. pont; Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-79/09, EU:C:2010:171, 22. pont).

41 A fentieknek megfelelően főszabály szerint a Bizottság feladata, hogy az indokolással ellátott véleményében fejtse ki a tagállam által a felszólító levélre válaszul megfogalmazott észrevételekkel kapcsolatos értékelését (lásd: Bizottság kontra Írország ítélet, C-362/01, EU:C:2002:739, 19. pont; Bizottság kontra Németország ítélet, C-135/01, EU:C:2003:171, 22. pont).

42 A jelen ügyben ugyanakkor az a körülmény, hogy a Bizottság csak röviden válaszolt, illetve nem volt hajlandó válaszolni a Szlovák Köztársaság annak bizonyítására irányuló érvelésére, hogy a szóban forgó ellátások a 883/2004 rendelet 3. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „szociális támogatási intézkedések” – még ha e körülmény bizonyítást nyer is – nincs hatással a jogvita tárgyának körülhatárolására és a tagállam számára sem teszi lehetetlenné a jogsértés megszüntetését, továbbá e tagállam védelemhez való jogát sem sérti.

43 A Bizottság ugyanis mind a felszólító levelében, mind az indokolással ellátott véleményében jelezte azt, hogy úgy véli, hogy a szóban forgó ellátások szociális biztonsági ellátások és a szóban forgó ellátásokra jogosultak jövedelmének meghatározását nem tekinti azonosnak helyzetüknek a Bíróság által a tárgyban kialakított ítélkezési gyakorlat értelmében vett egyéni és diszkrecionális mérlegelésével. A Bizottság az ilyen elemzéssel kizárta a 883/2004 rendelet 3. cikke szociális támogatásokkal kapcsolatos (5) bekezdésének alkalmazhatóságát.

44 Ellentétben azzal, amire a Szlovák Köztársaság hivatkozik, az a körülmény, hogy a Bizottság – anélkül, hogy a Szlovák Köztársaság a pert megelőző szakaszban nyilatkozott volna e kérdésben és noha a felek mindenesetre a Bíróság előtt egyetértettek abban, hogy az említett cikk a jelen ügyben nem alkalmazható – keresetlevelében vizsgálta a 883/2004 rendelet 70. cikkének a szóban forgó ellátásokra való alkalmazhatóságát annak bizonyítása érdekében, hogy azok nem tartoznak e cikk hatálya alá, szintén nem minősül sem a Szlovák Köztársaság védelemhez való joga megsértésének sem a jogvita tárgya elégtelen körülhatárolásának.

- 45 Egyrészt, mivel a Bizottság a pert megelőző eljárás során folyamatosan azt állította, hogy a szóban forgó ellátások a 883/2004 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „szociális biztonsági ellátások”, amelyek ebből kifolyólag exportálhatók, egyértelműen az általa megfelelőnek tartott jogi minősítéssel ruházta fel azokat és így a jogvita tárgyát is meghatározta. Tekintve, hogy az e rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti „szociális biztonsági ellátás” fogalma és az említett rendelet 3. cikkének (2) bekezdése, valamint 70. cikke szerinti „különleges, nem járulékalapú ellátás” fogalma kizárja egymást (Hosse-ítélet, C-286/03, EU:C:2006:125, 36. pont), a Bizottság által a pert megelőző eljárás során felhozott, az említett 70. cikknek a jogvita tárgyát képező ellátásokra való alkalmazhatatlanságára vonatkozó érvelés az ilyen módon körülhatárolt jogvita keretébe illeszkedik anélkül, hogy kitágítaná azt.
- 46 Másrészt, mivel semmilyen eljárásjogi szabály nem kötelezi az érintett tagállamot arra, hogy az EUMSZ 258. cikkre alapított kereset keretében már a pert megelőző eljárás során minden védelmére vonatkozó érve előterjesszen (lásd: Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-414/97, EU:C:1999:417, 19. pont; Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-34/04, EU:C:2007:95, 49. pont), nem róható fel a Bizottságnak, hogy keresetlevelében a 883/2004 rendelet 70. cikkének a jogvita tárgyát képező ellátásokra való alkalmazhatóságának hiányára vonatkozó érveket hozott fel, noha a Szlovák Köztársaság a pert megelőző eljárás során nem hivatkozott az említett cikk alkalmazhatóságára, miközben fenntartotta magának a jogot arra, hogy a peres eljárásban azt megtegye.
- 47 Ennélfogva az elsődlegesen felhozott, a kereset elfogadhatatlanságára alapított kifogást el kell utasítani.
- 48 A kereset részleges elfogadhatatlanságára vonatkozó, arra alapított kifogás, hogy az EUMSZ 48. cikk megsértése először az indokolással ellátott vélemény szakaszában merült fel, meg kell állapítani, hogy a 2013. március 22-i felszólító levél nem említi az e cikkre alapított kifogást, hanem csak annak kimondására szorítkozik, hogy a 883/2004 rendelet 21. cikke az említett EUMSZ 48. cikket hajtja végre.
- 49 Egyébként, noha a Bizottság keresetlevelében rámutat, hogy a 883/2004 rendeletet az EUMSZ 48. cikk fényében kell értelmezni, az nem tartalmaz kifejezetten az EUMSZ 48. cikk megsértésével kapcsolatos kifogás alátámasztására vonatkozó érvelést, hanem annak megsértését a 883/2004 rendelet rendelkezéseinek megsértéséből vezeti le.
- 50 Ebből következően a jelen kereset elfogadhatatlan annyiban, amennyiben annak megállapítására irányul, hogy a Szlovák Köztársaság nem teljesítette az EUMSZ 48. cikkben foglalt kötelezettségeit.

Az ügy érdeméről

A felek érvei

- 51 A Bizottság úgy érvel, hogy a szóban forgó ellátásokat a 883/2004 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „betegségi ellátásoknak” kell minősíteni. Következésképpen azokat azon jogosultak számára is folyósítani kell, akik nem vagy már nem Szlovákiában rendelkeznek szokásos tartózkodási hellyel. Az ilyen jogosultakat megillető, szóban forgó ellátásokra való jog korlátozása nem összeegyeztethető a 883/2004 rendelet 7. és 21. cikkével.
- 52 Először is a szóban forgó ellátásokat az igénylő személyes szükségletének bárminemű egyéni és diszkrecionális mérlegelése nélkül, jogilag meghatározott helyzetben nyújtják. Az igénylők egészségi állapotára, valamint szociális és pénzügyi helyzetére vonatkozó mérlegelési szempontok a 447/2008. sz. törvényből következnek, továbbá a hatáskörrel rendelkező hatóságok számára objektív és kötelező jelleggel bírnak. Ez utóbbiak határozatai bírósági felülvizsgálat tárgyát képezhetik annak érdekében, hogy biztosítsák a szóban forgó ellátások e törvény által meghatározott megállapítási feltételeinek betartását, valamint e törvény céljainak tiszteletben tartását. Az a körülmény, hogy a szlovák hatóságok a szóban forgó ellátások nyújtásáról való döntés esetén további szempontot is alkalmaznak, amely

annak vizsgálatából áll, hogy a fogyatékoság kompenzálása más érvényes eszközzel is biztosítható-e, nem vonja azt maga után, hogy e hatóságok e tekintetben diszkrecionális jogkörrel rendelkezzenek. A 447/2008. sz. törvény 43–48. cikkéből kitűnik ugyanis, hogy e további szempont érvényessége bírósági felülvizsgálat tárgyát is képezheti, és annak alkalmazása a hatályos szabályozás körébe tartozik.

- 53 A 447/2008. sz. törvény meghatározza azon szempontokat, amelyek értelmében valamely személy a szóban forgó ellátásokban részesülhet, és ezáltal korlátozza az annak alkalmazásáért felelős hatóságok mérlegelési jogkörét. Sőt, még ha e hatóságok az említett ellátások megállapítása terén nyilvánvalóan diszkrecionális jogkörrel is rendelkeznek, e jogkör gyakorlására e törvény által meghatározott keretek között kerül sor. A Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) a jogvita tárgyát képező ellátásokra vonatkozó – a Szlovák Köztársaság által hivatkozott – ítéletében a szóban forgó ellátások fakultatív jellegét hangsúlyozva megerősítette, hogy ellátások csak olyan személy részére nyújthatók, aki a törvény által szabott feltételeket teljesíti.
- 54 Ezt követően a Bizottság előadja, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően az objektív módon, jogilag meghatározott helyzetben nyújtott és az ápolásra szoruló személy egészségi állapotának és életminőségének javítására szolgáló ellátások lényegében az egészségbiztosítási ellátások kiegészítésére irányulnak, és azokat a 883/2008 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „betegségi ellátásnak” kell tekinteni (lásd különösen: Gaumain-Cerri és Barth ítélet, C-502/01 és C-31/02, EU:C:2004:413, 20. pont; Hosse-ítélet, C-286/03, EU:C:2006:125, 38. pont; Bizottság kontra Parlament és Tanács ítélet, C-299/05, EU:C:2007:608, 61. pont).
- 55 Így – a Bizottság szerint – először is a 447/2008. sz. törvény 39. cikkének (2) bekezdéséből és 40. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy az ápolási segély olyan támogatás, amely lehetővé teszi az ápolásra szoruló személy számára az egészségi állapotából keletkező többletköltségek kompenzálását. Jóllehet e támogatás sajátos jelleggel rendelkezik, azt a 883/2004 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „betegségi ellátásnak” kell tekinteni.
- 56 Másodszor, a 447/2008. sz. törvény 20. cikkének (2) bekezdése értelmében a személyes segítség célja a súlyos fogyatékosággal élő személyek mozgásának elősegítése, a társadalmi beilleszkedésükhöz és önállóságukhoz való hozzájárulás, a döntéshozatal és a családi élet befolyásolására vonatkozó lehetőség részükre történő biztosítása és a szakmai, képzési és szabadidős tevékenységek gyakorlásában való segítségük. A személyes segítői díj célja tehát, hogy kiegészítse a betegségi ellátásokat és javítsa az e támogatásra szoruló személyek állapotát és életminőségét. A személyes segítői díj pénzbeli segély és azon körülmény alapján, hogy azt a személyes segítség az előző hónapban teljesített óráiról szóló igazolás bemutatása alapján kell folyósítani, nem lehet azt természetbeni ellátásnak minősíteni.
- 57 Harmadszor, a többletköltségek kompenzálását célzó segélyt magát is a 883/2004 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „betegségi ellátásnak” kell minősíteni, mivel annak célja az, hogy a súlyos fogyatékkal élő személyek részére lehetővé tegye, hogy teljesebb életet éljenek. A 447/2008. sz. törvény 38. cikkének (1) bekezdése értelmében e támogatás olyan többletköltségek kompenzálása céljából nyújtható, amelyek sajátos táplálkozási igényből fakadnak, illetve amelyek sajátos tisztálkodási igényhez vagy a felső- és alsóruházat, a lábbelik és a bútorok elhasználódásához, motoros személygépjármű karbantartásához vagy sajátosan kiképzett kutya tartásához kapcsolódnak. Márpedig a Bíróság korábban már megállapította, hogy a Svédországban nyújtott hasonló támogatást betegségi ellátásnak kell tekinteni (Bizottság kontra Parlament és Tanács, C-299/05, EU:C:2007:608, 62. pont).
- 58 A szóban forgó ellátások a jogosultak ráutaltságát érintő kockázat lefedésére és nem a jogosultak pénzügyi szükségleteinek kompenzálására irányulnak, mivel azok jövedelmét nem a megélhetést biztosító minimális jövedelem szintjére emelik, hanem akkor is nyújthatók számukra, ha jövedelmük meghaladja az említett minimális jövedelem 1,4–4-szeresét.

- 59 Végül, mivel a szóban forgó ellátások a 883/2004 rendeletben felsorolt kockázatokat fedik le, nem szociális támogatási ellátások. Ezen ellátások szintén nem a 883/2004 rendelet 70. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátások”.
- 60 A Szlovák Köztársaság először is arra hivatkozik, hogy a személyes segítői díj természetbeni ellátás, mivel a 447/2008. sz. törvény 22. cikkének (11) bekezdése értelmében azt havonta a személyes segítség előző hónapban teljesített óráiról szóló igazolás bemutatása alapján kell folyósítani. A természetbeni ellátást szintén lehet pénzben nyújtani, ha a pénzüsszeget a hatáskörrel rendelkező hatóság az eszközölt kiadások igazolásának bemutatása alapján folyósítja.
- 61 Másodsor az ápolási díj, valamint a többletköltségek kompenzálását célzó segély, a többletköltségek, valamint – másodlagosan – a személyes segítség kompenzálása a jogosultak valamely kategóriájának pénzügyi szükségleteit hivatott kompenzálni és a 883/2004 3. cikke (5) bekezdésének a) pontja értelmében az említett rendelet hatálya alól kizárt szociális támogatások ismerveivel rendelkezik.
- 62 Ezen ellátások egyrészt szorosan kapcsolódnak az azokra jogosultak szociális és gazdasági helyzetéhez és céljuk nem az, hogy egészségi állapotukat javítsák, vagy – általában – ráutalt helyzetükön javítsanak, avagy az egészségi állapotukból fakadó többletköltségeket kompenzálják. Ezen ellátások arra irányulnak, hogy hozzájáruljanak a szerény jövedelemmel rendelkező, kedvezőtlen vagyoni helyzetű, súlyos fogyatékossgal élő személyek társadalmi beilleszkedéséhez. Az ezen ellátásra jogosultak életminőségének javítása ez utóbbiak társadalmi beilleszkedésének javításából eredő logikus és kívánt következmény, amely alapján azonban nem lehet ezen ellátásokat a 833/2004 rendelet hatálya alá tartozó betegségi ellátásoknak tekinteni.
- 63 Másrészt, az ellátások igénylőinek egyéni helyzetével több szakvélemény is foglalkozik, amelyek alapján a komplex szakvéleményre vonatkozó jelentés készül. Ez alapján a hatáskörrel rendelkező hatóság határozatot hoz az ellátás nyújtásáról. Még ha az igénylő eleget is tesz az ellátásra való jogosultság feltételei összességének, az ilyen ellátás nyújtása fakultatív, és az igénylő nem feltétlenül szerzi meg az ellátásra való jogosultságot, mivel a hatóság a különös körülményekre tekintettel dönthet úgy, hogy nem állapítja meg az említett ellátást. Az 447/2008. sz. törvény semmilyen különös határozat meghozatalát nem írja elő a közigazgatási hatóság számára, viszont lehetővé teszi számára, hogy a törvény célkitűzéseinek tiszteletben tartásával a lehető legmegfelelőbb határozatot hozza meg, amely minden egyes helyzet sajátosságát a közérdeknek megfelelően – azaz a súlyos fogyatékossgal élő személy egyéni szükségleteit mérlegelve – figyelembe veszi.
- 64 A Szlovák Köztársaság e tekintetben a 447/2008. sz. törvény 22. cikkének (1) bekezdése, 38. cikkének (1) bekezdése és 40. cikkének (1) bekezdése szerinti „támogatás állapítható meg” kifejezésre és a 447/2008. sz. törvény 52. cikkének o) pontjára, amely előírja, hogy a Foglalkoztatási, Szociális és Családügyi Hivatal „ellenőrzi a kompenzáció jogosságát”, továbbá a szlovák bíróságok ítélkezési gyakorlatára, amely alapján a 447/2008. sz. törvény által előírt támogatások fakultatív ellátások, valamint a 447/2008. sz. törvény 43. cikkének (1) bekezdésére támaszkodik, amely előírja, hogy a kompenzáció jogcímén nyújtott támogatásra és annak folyósítására való jogosultság a hatáskörrel rendelkező hatóság e jogosultság elismerésére vonatkozó érvényes határozatával keletkezik.
- 65 Ezenkívül a Szlovák Köztársaság úgy véli, hogy a szóban forgó három ellátás nem járulékalapú jellege és fedezetének módja – együttesen azok folyósításának céljával és feltételeivel – megerősítik azok szociális támogatás jellegét.
- 66 Másodlagosan a Szlovák Köztársaság arra hivatkozik, hogy a szóban forgó három ellátás nem rendelkezik szociális biztonsági ellátás jelleggel, mivel először is azok nyújtására nincs szerzett jog, továbbá azok nyújtása az igénylő személyes szükségletének a jogilag meghatározott helyzetre tekintettel történő egyéni és diszkrecionális mérlegelésétől függ, és végül ezen ellátások a 883/2004 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében felsorolt egyetlen kockázati kategóriára sem vonatkoznak.

67 Ez utóbbi kérdéssel kapcsolatban a Szlovák Köztársaság úgy érvel, hogy mivel az említett ellátások célja nem az, hogy a rászoruló személyek egészségi állapotát javítsák, továbbá az sem, hogy rövid távon kompenzálják a betegség ideje alatti jövedelem kiesést, ezek nem minősíthetők sem szigorúan vett betegségi ellátásnak (da Silva Martins-ítélet, C-388/09, EU:C:2011:439, 47. pont), sem a Molenaar-ítélet (C-160/96, EU:C:1998:84) és a Jauch-ítélet (C-215/99, EU:C:2001:139) szerinti értelemben vett kiegészítő betegségi ellátásoknak.

A Bíróság álláspontja

68 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásban a Bizottságot terheli annak bizonyítása, hogy a hivatkozott kötelezettségszegés fennáll. A Bizottságnak kell az e feltételezés vizsgálatához szükséges bizonyítékokat a Bíróság előtt bemutatnia, anélkül, hogy bármiféle vélelemre támaszkodhatna (lásd különösen: Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-135/05, EU:C:2007:250, 26. pont; Bizottság kontra Görögország ítélet, C-305/06, EU:C:2008:486, 41. pont).

69 A Bizottság keresete megalapozottságának vizsgálata érdekében meg kell határozni, hogy a szóban forgó ellátások a 883/2004 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett betegségi ellátásoknak minősülnek-e, ahogy azt a Bizottság állítja.

70 A 883/04 rendelet hatálya alá tartozó és az az alól kizárt ellátások közötti különbség lényegében az egyes ellátások lényegi ismérvein alapul, különösen azok nyújtásának céljain és folyósításának feltételein, és nem azon, hogy a nemzeti jogszabály szociális biztonsági ellátásnak minősíti-e az ellátást (lásd ebben az értelemben: Molenaar-ítélet, C-160/96, EU:C:1998:84, 19. pont).

71 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely ellátás akkor tekinthető szociális biztonsági ellátásnak, ha jogilag meghatározott helyzetben a jogosult részére a személyes szükségletek bármiféle egyéni és diszkrecionális mérlegelése nélkül nyújtják, és a 883/04 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében kifejezetten felsorolt kockázatok valamelyikét fedezi (lásd különösen: da Silva Martins-ítélet, C-388/09, EU:C:2011:439, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

72 Ennélfogva elsőként azt kell megvizsgálni, hogy – amint azt a Bizottság állítja – a szóban forgó ellátásokat a jogosultak részére a személyes szükségleteik bármilyen egyéni és diszkrecionális mérlegelése nélkül, valamely jogilag meghatározott helyzetre tekintettel állapítják-e meg, vagy – ahogy a Szlovák Köztársaság érvel – ezen ellátásokat részükre csak egyéni helyzetük mérlegelését követően állapítják meg, amellyel azonban még akkor sem jár semmilyen, ezen ellátások valamelyikének folyósítása iránti jogosultság, ha az annak megállapítására vonatkozó összes feltétel teljesül.

73 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a jelen ítélet 71. pontjában említett két feltétel közül az első akkor teljesül, ha az ellátás nyújtására objektív feltételekre tekintettel kerül sor, amelyek – amint teljesülnek – anélkül biztosítanak jogot az ellátásra, hogy az illetékes hatóság figyelembe vehetne egyéb személyes körülményeket (lásd ebben az értelemben különösen: Hughes-ítélet, C-78/91, EU:C:1992:331, 17. pont; Molenaar-ítélet, C-160/96, EU:C:1998:84, 21. pont; Maaheimo-ítélet, C-333/00, EU:C:2002:641, 23. pont; De Cuyper-ítélet, C-406/04, EU:C:2006:491, 23. pont).

74 Az ügy irataiból kitűnik, hogy a szóban forgó ellátások akkor állapíthatók meg, ha a fogyatékossgal élő személyt az orvosi és a szociális szakvélemény alapján kialakított komplex szakvélemény nyomán személyes segítségre és a többletköltségek kompenzálására ráutaltnak vagy ápolásra szorulónak minősítenek.

75 E célból a 447/2008. sz. törvény 11. cikke (11) bekezdésével összhangban az orvosszakértői tevékenység során orvosi szakvéleményt adnak ki, amely – amennyiben a jelen törvény másként nem rendelkezik – tartalmazza a funkcionális elváltozások fokát, annak megállapítását, hogy az érintett személy súlyos

fogyatékoságban szenved, a súlyos fogyatékosággal élő személy más személyre való ráutaltságának e törvény 14. cikke szerinti különböző fajtáira vonatkozó megállapításokat, valamint az ő egészségi állapota felülvizsgálatának határidejét.

- 76 Az említett törvény 13. cikke szerinti szociális szakvélemény a maga részéről magában foglalja a súlyos fogyatékosággal élő személy egyéni készségeinek, családi viszonyainak és környezetének értékelését, ide értve a közlekedési rendszer, a lakásfeltételek, a középületek megközelíthetőségének és a sajátos felszerelések értékelését.
- 77 Végül a komplex szakvélemény a 447/2008. sz. törvény 15. cikke értelmében többek között az alábbiakat tartalmazza: a funkcionális elváltozás foka, annak megállapítása, hogy az érintett személy súlyos fogyatékoságban szenved, a súlyos fogyatékoság szociális következményei a kompenzáció által érintett összes területen, a kompenzáció jogcímén megállapítandó támogatás fajtájára vonatkozó javaslat, adott esetben annak megállapítása, hogy a súlyos fogyatékosággal élő személy kísérő személyre van ráutalva, adott esetben annak megállapítása, hogy a súlyos fogyatékosággal élő személy motoros személygépjárművel történő egyéni közlekedésre van ráutalva vagy mindkét szemére jogilag, illetve teljesen vak, valamint az egészségi állapot felülvizsgálatának határideje, amennyiben azt az orvosszakértő meghatározta.
- 78 A fentiekből következik, hogy a szlovák jogszabályok által követni kívánt cél az, hogy a súlyos fogyatékosággal élő személyek részére az egyéni igényeiknek leginkább megfelelő ellátások kerüljenek megállapításra. Ugyanakkor az orvosi és szociális szakvéleményt, valamint a komplex szakvéleményt – amelynek keretében a kompenzáció jogcímén nyújtandó támogatás fajtájával kapcsolatos javaslat megszületik – objektív és jogilag meghatározott szempontok alapján kell elkészíteni. Egyébként nem vitatott, hogy a szóban forgó ellátásokat a 447/2008. sz. törvény által nem szabályozott esetekben nem nyújtják és ezen ellátásokat visszavonják, ha a jogosultak már nem teljesítik az ellátások nyújtásának feltételeit.
- 79 Mindazonáltal a Bizottság nem bizonyítja, hogy az említett feltételek anélkül alapozzák meg a szóban forgó ellátásokra való jogosultságot, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság mérlegelési mozgástérrel rendelkezne azok nyújtását illetően.
- 80 Ugyanis a 447/2008. sz. törvény 22. cikkének (1) bekezdése, 38. cikkének (1) bekezdése és 40. cikkének (1) bekezdése szerinti „állapítható meg” vagy „részesülhet” kifejezés, valamint e törvény 43. cikkének (1) bekezdése – amely azt írja elő, hogy a kompenzáció jogcímén nyújtott támogatásra és annak folyósítására való jogosultság a hatáskörrel rendelkező hatóság e jogosultság elismerésére vonatkozó érvényes határozatával keletkezik – a Szlovák Köztársaság azon álláspontjának megerősítése irányába hat, amely szerint a közigazgatási intézmények mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek a szóban forgó ellátások nyújtása során.
- 81 Amint a Szlovák Köztársaság észrevételeiből kitűnik, ezen értelmezést a Najvyšší súd Slovenskej republiky ítélkezési gyakorlata is megerősíti. Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a nemzeti törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések hatályát a nemzeti bíróságok által történő értelmezésük figyelembevételével kell megállapítani (lásd különösen: Bizottság kontra Németország ítélet, C-490/04, EU:C:2007:430, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 82 Az ilyen mérlegelési jogkör – amelyet önkénytől mentesen és ésszerűen kell gyakorolni – nem teszi lehetővé, hogy a szóban forgó ellátást jogilag meghatározott helyzetben a jogosultak részére a személyes szükségletek bármiféle egyedi és diszkrecionális mérlegelése nélkül nyújtsák.
- 83 Következésképpen az említett ellátások nem minősülnek a 883/2004 rendelet értelmében vett szociális biztonsági ellátásoknak.

84 E körülmények között a Bizottság keresetét el kell utasítani.

A költségekről

85 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Bizottságot – mivel pervesztes lett – a Szlovák Köztársaság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Bíróság a keresetet elutasítja.**
- 2) **A Bíróság az Európai Bizottságot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások